

BBB fractie Waterschap Brabantse Delta
Mevrouw Antonissen-Vis

Datum 18 maart 2025
Onderwerp beantwoording artikel 74 vragen over vernatting
Zaaknummer 880247
Uw kenmerk
Ons kenmerk 880251
Behandeld door de heer M. Goos
Doorkiesnummer 076 564 10 00

Geachte mevrouw Antonissen-Vis ,

Op 19 februari 2025 heeft u vragen gesteld over vernatting.
Wij hebben uw brief behandeld in onze vergadering op 18 maart 2025 en besloten u als volgt te antwoorden.

Toelichting:

1. Als mogelijk sprake is van, of plannen zijn tot vernatting in een gebied, welke referenties gebruikt ons waterschap dan om tot vernatting te komen?

Antwoord

Vernatting is vanaf 2003 tot op heden vanuit provinciaal beleid gericht op verdrogingsbestrijding bij natte natuur (natte natuurplels en overig verdroogd natuurnetwerk). Voor de beoogde natuurtypen in deze gebieden zijn door de provincie referentiewaarden vastgesteld (OGOR natuur, provincie Noord-Brabant). Meer recent, naar aanleiding van de droogte in 2018, is in het convenant grondwater (inmiddels droogte agenda Noord-Brabant) de ambitie uitgesproken om grondwaterstanden te verhogen om de waterbeschikbaarheid in droge perioden te verbeteren. In het convenant zijn indicatieve richtwaarden genoemd die een richting aangeven. Daarnaast zijn er zowel in ons Waterbeheerprogramma als in het Addendum op het Regionaal Water en bodemprogramma van de provincie beleid en beleidsvoornemens geformuleerd om te werken aan een klimaatrobuust water- en bodemsysteem. Ook werkt de provincie aan een programma Overgangsgebieden. Dit kan leiden tot een wijziging van de provinciale Omgevingsverordening, met mogelijk gewijzigde referentiekaders. In de praktijk wordt bij projecten die inzetten op vernatting nu nog vaak het oudere beleid gehanteerd dat nadelige effecten van vernatting moeten worden gecompenseerd met technische maatregelen of schadevergoeding (natschaderegeling).

NB: Ten aanzien van Natura 2000-gebieden geldt dat vernattende maatregelen daar volgen uit het Natura 2000-beheerplan voor het betreffende gebied of uit de recent opgestelde natuurdoelanalyses. Het werkt dan ongeveer hetzelfde, alleen de (juridische) kaders zijn dan anders en in sommige gevallen is niet de provincie bevoegd gezag, maar het Rijk zelf (vaak Rijkswaterstaat). Daar waar in de volgende antwoorden voor natte natuurparels gesproken wordt over 'provincie' en kaders worden genoemd, kan ook Natura 2000-gebied, en -beheerplan inclusief natuurdoelanalyses gelezen worden.

2. Maakt het uit of een dergelijk gebied een gemengd agrarisch-natuur gebied betreft?

Antwoord

Nee. In eerste instantie wordt naar de behoefte van de afzonderlijke functies gekeken en vervolgens wordt een afweging gemaakt. De mate waarin functies met elkaar verweven zijn speelt daarin natuurlijk wel een rol.

3. Wat is een verantwoorde vernatting?

Antwoord

Verantwoorde vernatting is sterk afhankelijk van de belangen die in een gebied spelen en de mogelijkheden om de vernatting ten behoeve van verdrogingsbestrijding te realiseren.

4. Kent ons waterschap sociaal economische impactanalyses?

Antwoord

Een sociaal economische impactanalyse (SEIA) wordt als instrument niet als zodanig door het waterschap ingezet. Uiteraard wordt wel onderzoek gedaan naar de impact van vernattingsmaatregelen.

Bij alle plannen die het waterschap opstelt ter voorbereiding op vernattingsmaatregelen is aandacht voor brede participatie, om zo alle belangen die in een gebied spelen goed in beeld te krijgen en te betrekken.

Ook zijn er projecten waarbij een mer-beoordeling wordt gedaan. We passen in sommige gebiedsprocessen beoordelingskaders toe waar sociaal economische impact onderdeel van is. Deze beoordelingskaders worden binnen die gebiedsprocessen samen met gebiedspartners opgesteld. Of dit wordt toegepast hangt van de aard en omvang van het project af en welke regels er ten aanzien van een m.e.r. gelden.

5. Wordt voorafgaand aan het vernatten van een gebied rekening gehouden met de sociaal economische impact?

Antwoord

Ja, we bepalen het nadelig effect van de vernatting en passen vervolgens de natschaderegeling toe.

6. Wat is het nulpunt (vertrekpunt bij plannen maken) van waaruit wij als waterschap rekenen dan wel redeneren met betrekking tot vernatting?

Antwoord

We bepalen per geval de referentiesituatie. Daar zijn afspraken over op provinciaal niveau, omdat een referentiesituatie noodzakelijk is om later te kunnen evalueren ten aanzien van doelrealisatie en mogelijke schade. De referentiesituatie is dan vaak de actuele situatie of het gemiddelde van de afgelopen jaren. Hiervoor worden in projecten projectmeetnetten ingericht.

7. Is dat de agrarische productie van percelen x,y,z?

Antwoord

We gebruiken het begrip 'opbrengstderving'. Dit is de reductie van de optimale, potentiële productie als gevolg van verandering van de grondwaterstand.
In sommige gevallen wordt gewerkt met taxatie door gespecialiseerde taxateurs.

8. Is dat de gewenste vegetatie op de percelen x,y,z?

Antwoord

Dat klopt, voor natuur wordt het beoogde natuurbeheertype of natuurdoeltype gehanteerd zoals door de provincie vastgesteld.

9. Zijn er wellicht nog andere motieven?

Antwoord

Het ontwikkelen van een robuust klimaatbestendig landschap is ook een motief om vernatting toe te passen. Een voorbeeld is het inzetten op 'vasthouden van water'. Dit helpt enerzijds om de overstromingskansen benedenstrooms te beperken en anderzijds om de waterbeschikbaarheid in droge perioden te vergroten. Daarnaast kan 'vasthouden van water' of vernatting bijdragen aan het verhogen van de beekafvoer in de zomer. Dit is een belangrijke randvoorwaarde voor het behalen van KRW-doelen.

10. Wat is leidend voor ons waterschap op welke plek?

Antwoord

In het algemeen geldt dat uit de ruimtelijke ordening (waarin de provincie leidend is) volgt waar welke functie leidend is. Denk aan het toekennen van natuur- en waterdoelen voor gebieden. Het waterschap probeert bij het uitvoeren van de taak daar zo goed mogelijk mee om te gaan. Ten aanzien van de waterhuishouding voor natuur geldt dat de waterschappen als algemene leidraad de ambities hanteren zoals die in provinciaal beleid zijn vastgesteld ten aanzien van natuurdoelen (natte natuurparels), de KRW en de droogte-agenda. Het waterschap hanteert daarbij verder het principe van water en bodem sturend. De daadwerkelijke uitwerking in gebieden vergt een gebiedsgerichte uitwerking die uitmondt in een gebiedsgerichte afweging.

11. Door wie wordt dat bepaald?

Antwoord

Dit wordt niet door één instantie bepaald.

De grondslag voor het beleid om gebieden te vernatten, water te conserveren, etc. ligt in diverse wetten, verordeningen, beleidsstukken en beheerplannen. Te denken valt aan het Stroomgebiedbeheerplan voor de KRW, het provinciale natuurbeleid en het eigen Waterbeheerprogramma. Deze beleidsopgaven worden vervolgens vertaald in concrete maatregelen of plannen, waar het bevoegd gezag een besluit over dient te nemen. In het geval van het waterschap is dat het DB voor wat betreft een projectbesluit of de vergunning eigen dienst (gemandateerd in de organisatie). Als een derde een project wil uitvoeren dient dat te worden getoetst aan de waterschapsverordening. In sommige gevallen valt het onder een vergunningplicht, en in andere gevallen onder algemene regels.

Zoals in het antwoord op vraag 10 is opgenomen is de provincie leidend op het vlak van ruimtelijke ordening op provinciaal niveau. Op gemeentelijk niveau maken gemeenten ruimtelijke keuzes, die worden verankerd in omgevingsvisies en omgevingsplannen. Daarbij dienen ze rekening te houden met ruimtelijke kaders vanuit de provincie en instructieregels. Als waterschap streven we ernaar om in een zo vroeg mogelijk stadium mee te denken in ruimtelijke processen, zodat er voldoende rekening wordt gehouden met water. Overigens heeft het Rijk ook bevoegdheden voor (ruimtelijke) keuzes op nationaal niveau. Denk aan het Nationaal Waterprogramma, de Nota Ruimte of in de vorm van specifieke projectbesluiten.

Als het gaat om vernattingsmaatregelen in gebieden zijn (vertegenwoordigers van) belanghebbenden betrokken bij de gebiedsgerichte uitwerking. De uiteindelijke afweging wordt doorgaans voorgelegd aan een bestuurlijk overleg. Verder geldt dat alle afwegingen uiteindelijk uitmonden in formele besluiten zoals bijvoorbeeld Projectbesluiten (waterschap) en Omgevingsplannen (gemeente) waarvoor een procedure met participatie en inspraak van toepassing is waarbij alle belanghebbenden betrokken worden.

12. Op welk moment is daar beleid voor vastgesteld?

Antwoord

Zoals uit het antwoord op vraag 11 blijkt, is er op allerlei momenten en door allerlei instanties beleid vastgesteld dat betrekking heeft op de ruimtelijke ordening, ruimtelijke functies en de daarbij wenselijke/noodzakelijke hydrologische omstandigheden.

Voor het eigen beleid van het waterschap geldt het volgende. De uitgangspunten, prioritering, kern van beleid zijn vastgesteld in het Waterbeheerprogramma 2022-2027. Daarbij volgt het waterschap wel wettelijke kaders (bijv. over wat een resultaatsverplichting is en wat niet) en vastgesteld provinciaal beleid dat kaderstellend voor de waterschappen is. Verder zijn in de maatwerkovereenkomst met de provincie nadere afspraken gemaakt over de planning en financiering van de uitvoering. Daarnaast worden in convenanten en samenwerkingsovereenkomsten bestuurlijke afspraken per thema of per gebied gemaakt. Een voorbeeld daarvan is het genoemd grondwaterconvenant.

13. Als in een van de vorige zittingsperiodes van een Algemeen Bestuur beleid is vastgesteld waarbij het onderwerp vernatting aan de orde kwam, kunt u ons dan de betreffende beleidsstukken ter beschikking stellen?

Antwoord

Het meeste beleid, buiten het waterbeheerprogramma en het KRW-maatregelenpakket (beide van het AB en bij het AB bekend), is provinciaal beleid dat kaderstellend is voor het waterschap. Verder geldt dat het provinciaal beleid waar het waterschap van uit gaat is opgenomen in het Regionaal Water en bodem Programma (RWP) en ten aanzien van verdrogingsbestrijding kent dat beleid een oorsprong in afspraken die gemaakt zijn in het kader van de Reconstructie Zandgronden (2003). Dat beleid is door de provincie steeds voortgezet in opeenvolgende Provinciale water(huishoudings)plannen en -verordeningen, tot aan het huidige RWP. Zoals bekend is de provinciaal voornemens beleid aan te gaan passen vanwege KRW, water- en bodemsturend en klimaatadaptatie, het Addendum RWP. Daarin staan nog nader uit te werken voornemens genoemd, die ook dit onderwerp gaan raken. In dat kader, en omdat het waterschap zelf ook op weg gaat naar een nieuw WBP voor 2028-2033, zal de komende jaren dit onderwerp nog vaker terug gaan komen in het algemeen bestuur.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Uw brief en onze antwoorden daarop worden ter kennis gebracht van het algemeen bestuur en op de website van het waterschap gepubliceerd.

Hoogachtend,
Het dagelijks bestuur,
De dijkgraaf

drs. C.J.G.M. de Vet

De secretaris-directeur

dr. A.F.M. Meuleman